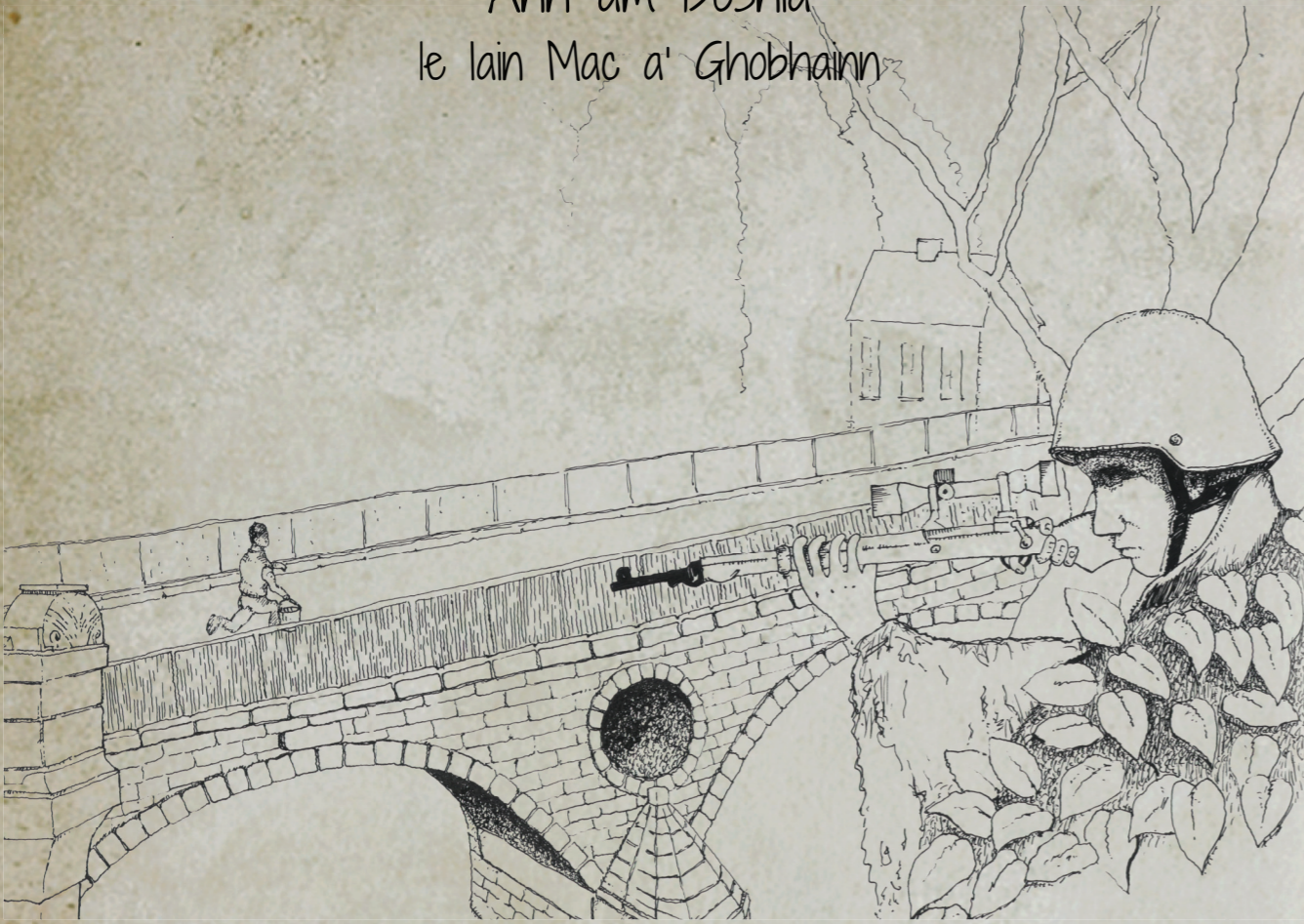

Ann am Bosnia le Iain Mac a' Ghobhainn

'S e snaidhpear a bh' ann, ann am Bosnia. Cha leig sinn a leas ainm a chur air. Oir bha e ga fhalach fhèin co-dhiù. Bhiodh e na shuidhe ann an craobh agus bhiodh e a' cuimseachadh a ghunna air drochaid a bha fodha, ach pios math air falbh. Nam faiceadh e saighdear bhon armailt eile bhiodh e a' feuchainn ri mharbhadh. Chaidh a theaghlach fhèin a mharbhadh, a' mhac a bha dà bhliadhna dheug, 's a bhean. Bhiodh droch nàdar ga lìonadh fad na tìde.

Bha àm ann agus bhiodh daoine is boireannaich a' danns' air an drochaid ud ann an Sarajevo. Bhiodh fear a' cluiche accordion agus bhiodh an dannsa a' dol air adhart air an oidhche 's a' ghealach anns an adhar, gealach ìosal, dhearg. Air oidhcheannan foghair bhiodh e fhèin 's a bhean a' danns air an drochaid ud nuair a bha iad òg. Ach a-nis bha fòirneart air feadh na dùthcha.

Bha e a' faireachdainn uabhasach aonranach a-nis. Leis an fhìrinn innse cha robh caraidean aige. Cha robh miann còmhraidh idir air. Bhiodh e na shuidhe anns a' chraobh a' bruidhreachadh air a mhnaoi 's air a mhac. Mar a bhiodh e a' toirt a mhic a chluich air ball-coise. 'S mar a bhiodh a bhean a' gàirnealairreachd.

Anns na làithean sin cha b' e saighdear a bh' ann idir. 'S e fear a bh' ann a bhiodh a' peantadh thaighean. Bhiodh a mhac uaireannan a' tighinn còmhla ris. Cha robh e ach dà bhliadhna dheug nuair a chaidh a mharbhadh. Dhùin e a shùilean leis a' phian.

Bha duilleagan nan craobh ùr is uaine. Air an adhbhar sin chan fhaiceadh duine e. Uaireannan bhiodh e a' sealltainn suas don adhar far am faiceadh e an-dràsta 's a-rithist plèanaichean NATO. Abair thusa gun robh iad a' dol luath 's a' fàgail sreath gheal às an dèidh. Bha na duilleagan cùbhraidh is ùr mun cuairt air.

Chunnaic e balach le peile a' dol tarsainn air an drochaid. Thog e an gunna gu a ghualainn ach mus d' fhuair e air cuimseachadh air bha am balach air a dhòl seachad. Bhiodh am balach mu aois a mhic fhèin. Thàinig an droch nàdar air ais a-rithist. Bha am balach seo beò 's bha a mhac fhèin marbh. Cha robh sin ceart. Bha am balach seo a' dol air tòir uisge anns an tobair le peile buidhe. Bha geansaidh dearg air. Chunnaic e e cho soilleir ri càil. Cha b' urrainn dha crùbadh nuair a thilleadh e, oir bhiodh am peile làn bùirn. Ach an toiseach bha e na chrùban. Cha bhiodh e na chrùban nuair a thilleadh e.

Bha na duilleagan ùr. 'S e an t-earrach a bh' ann. Bha an saoghal ga ùrachadh fhèin. Ach, air an latha earraich ud, bha e a' cluinntinn nan gùnachan. Cha robh aon duine anns an armailt a bha cho cinnteach ris le gunna, le raidhfil. Ge bith dè cho fada air falbh 's a bha an targaid. Nuair a bha e na pheantair cha robh fhios aige gun robh an tàlant ud aige. 'S ann a bha e ga shamhlachadh fhèin ri clamhan ann an craobh. Clamhan searbh, cinnteach.

Chunnaic e a mhac aig àm Nollaige. Bha e a' tighinn sìos an staidhre 's a shùilean a' leudachadh nuair a chunnaic e na preusantan. Bha e casruisgte. Cha robh càil air an t-saoghal coltach ri àgh ann an aodann leanabh. Ach a-nis bha e marbh agus thàinig an droch nàdar air ais a-rithist.

Agus anns a' mhionaid thàinig am balach air ais. Bha e tòrr na bu shlaodaiche a-nis, oir bha am peile aige na làimh. 'S math dh'fhaodte gun robh iad den bheachd nach toireadh an snaidhpear ionnsaigh air balach dà bhliadhna dheug.

Chunnaic e a-rithist an geansaidh dearg 's am peile buidhe. Bha iad dìreach mar rudan a chitheadh tu ann an dealbh.

"Carson a chuir iad a-mach thu?" dh'èigh e na inntinn ris a' bhalach. "Cha robh gnothach aca do chur a-mach agus fhios aca gun robh mis' an seo is gun robh mi nam aonar mar a bhios mi a chaoidh tuilleadh."

Bha gach nì a' tachairt cho slaodach mar gum biodh an saoghal air stad. Bha fhios aige nam marbhadh e am balach gum biodh e air atharrachadh mòr a dhèanamh. Cha deigheadh e air ais a chaoidh gu bhith na pheantair thaighean mar a bha e uair.

Ach aig a' cheart àm bha e a' faireachdainn cho droch-nàdarrach. Bha an saoghal, mar gum biodh, dearg air a bheulaibh, cho dearg ris a' gheansaidh a bha am balach a' caitheamh.

Bha tim a leantainn 's a' leudachadh. A-nis bha e a' dol a bhruthadh an trigeir. Cha leigeadh e leas ach suathadh ann. Bha am balach air am peile a chur sìos. "Tha mi dol ga mharbhadh," ars esan ris fhèin. "Anns a' mhionaid seo." Agus thug e sùil air uaireadair. Bha e beagan an dèidh aon uair deug. Agus anns a' mhionaid thionndaidh am balach ris 's e a' fosgladh e ghàirdeanan. 'S dè bha' air ach aodann a mhic fhèin.

Is e a' caitheamh na h-anaraig uaine a chleachd a bhith air. 'S e a' mhac fhèin a bh' ann, a' tionndadh ris 's bha fhios aige nam marbhadh e am balach seo gu marbhadh e a' mhac fhèin a-rithist. Bha sin cho soilleir dha.

Bha fallas a sruthadh sìos aodann fhèin 's air cùl amhaich. Bha an gunna air chrith na làmhan. 'S drochaid Sarajevo fodha. Agus a' mhac fhèin a' coiseachd air 's a' coimhead ris. 'S am peile bùirn na shuidhe ri thaobh.

"Mo mhac, mo mhac, "dh'èigh e. Ach cha robh duine a-nis ri fhaicinn. Bha an drochaid falamh le fallas, 's bha deòir na shùilean. Thàinig isean is shuidh e anns a' chraoibh anns an robh e. Isean beag donn. Agus cnàimh na bheul. Agus chuala e plèana a' dol seachad os a chionn.

Bha an t-isean a' gluasad an siud 's an seo, cho an-fhoiseil. Ach bha an t-earrach ann. Bhiodh iad a' togail neadan.

Thàinig e sìos às a' chraoibh. Fodha air an talamh chunnaic e sneadhain nan deann ruith an siud 's an seo. O, nach iad a bha luath.

A' ruith an siud 's an seo. Cha robh e airson seasamh orra.

Thionndaidh e air falbh bhon chraoibh. Bha e a' dol a leigeil seachad dreuchd snaidhpear. Bha e a' faireachdainn an droch nàdair ga fhàgail. Bha e a' faireachdainn falamh. Na inntinn bha e a' coimhead a mhic a' fosgladh a ghàirdeanan. Shad e air falbh an gunna 's thòisich e ri coiseachd. Cha mharbhadh e duine tuilleadh. Ge bith dè dhèanadh iad air, cha mharbhadh e duine tuilleadh.

'S bha e a' faireachdainn cho aotram, cho aotram ri na duilleagan uaine, cho aotram ris an eun a bha na shuidhe air gèig. Cha aotram ris a' ghaoith. Cho aotram ris an earrach. Mar gum biodh e a' dol a thòiseachadh as ùr. Às aonais a' ghunna. A' dol a thòiseachadh às ùr latha earrach. Ann am Bosnia.